

Öknamn, Lalesätt och skänd

om olika bygders innervånare.

I Väckelsångs socken, Konga härad känner man nu ej så mycket till de öknamn som man förr haft på andra socknars folk. Utskultborna brukade förr kallas "Utskulta-Knivakura", förliken har de väl på marknader och andra sammankomster varit låtta på att ställa till slagsmål och draga kniv. Hörlanda-borna hade fått namnet "Håalunna-Bekånga" därför att man i den bygden mycket sysslat med järnbränning.

Bönder från Ålmestada socken brukade man kalla "Ålmbergassa". De var kanske storväxta och slagskämpar. (Gasse = stor om, gassaser = stor och vresig tall.)

Från Blekinge har man fått ett finare

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lof. 80
1

ACC. N:R M. 12469: 2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

namn på en blomma, den kallas
Plekingsflecka. Det är Trädgårdsvälden
Döjstnansokjärta. Man har kanske
menat att glickarna i Plekinge var vackra.

Ramsen och versar om folk i olika
byar och gårdar inom socknen har man
haft i äldre tid, men de flesta rädans
är nu bortglömda. Här är en gammal
ramsa om alla byarna i Östanslätts
rote. Den brukade läsas upp av ett
original kallat Flöke Klasse, som "gick
på socknen". (Gammaldagsfattigvård).

Ramsan lyder så här:

I Flörsby börja då låjas,
men i Hestensö börja di ån.
I Bräby bygga di å Låten
å i Ringshult gåm då pau svång.
I Örnshult gåm di sau lönge,

i Breakult göra di onga
å i Penna Lorp kresna di dom.

En liknande samos har funnits om
Vänderna i Piskestads Lg.

Drängarna i Piskestad döpte månen
till "Piskesta Krakensol". På höstkvällar-
na kunde de få kraka sid i mänsken.

Okäntshistorier voro för såd vanliga
på Salasen. Påskilt har man haft
historier om dumd och enfaldigt folk.
Det var några västgötaknallar som ren
måste färdas över ett blommande tin-
gått. De trodde det var en sjö. När de
kommit över på andra sidan, undrade de
om någon av dem drunknat och skulle
därför påken varandra. Men har de påk-
nade, så föllades någon, ty den som skulle
saken sig själv. Då fick man se en

färrer "Koråka" (gödsellög) och så beslöt
man att var och en skulle sticka närm
i gödseln. Sedan räknade man hälen
efter näsarna i gödseln och det blev rätt
antal. Alla hade kommit över och ingen
frunkenat i den blåa sjön.

Det var en gång en fin fru, som inte var
så omtyckt av sitt folk. En dag skulle
hon ut och resa och befallde drängen att
smörja vagnen. Om en stund frågade
hon drängen om vagnen blivit väl
smörjd. Jo då, det hade drängen vidt
gjort, och allra bäst hade han smörjt
den där frun skulle sitta. Vagnsaxlar-
na kom han inte åt, för hjulen sat
på och var i vägen. Drängen var väl en
filur. Hon hade bett honom smörja
vagnen, och det hade han gjort.

Man har haft skänkhistorier om feta
och magra bygder. Man brukade för
håra sägas, att man skulle resa till
Skåne och flåhacks och "jira" (stänga
omkring odlingen) med "flåskaria i
hå iståning Le slaka". Då godt land var
Skåne. Men man kunde också säga,
att man skulle fara "Le Ribition i
Lusa apå å bena mygg".

Blekingar och smålänningar låg
för alltid i fejd med varandra.
"Lårbönarna", d. v. s. sådana som gjorde
resor till kamnstäderna och köide
varor till handlande i Håxjö, brukade
samlas i stora lag, för gästgivaregårdar
och "prästställen" blev det slagsmål
med blekingar och det gick ej att kom-
ma ensam för en stackars smålänning.

Smålandingsarna hade fått för sig att de borde skåmda med apotekaren i Karlhamn. En kôrare hade "satt äpp" (hållit ord) att han skulle få apotekaren att äta gödset. Han smulade sönder en gödsellort och lade in pulvret i ett papper. Han gick in på apoteket och sade att han ville ha medicin av samma sort han hade i papparet. Han kom ej ihåg vad den hette. Apotekaren tog papparet, men han förstod ej vad det var, varför han smakade lite på pulvret. "Du Lusan, lå å ju skit", skrek han. "Ja sau häide lå" sade bonden och smet genom dörren till de andra skraakande förbörnderna.

Men en annan gång misslyckades skåmdet. Det var ett apoteksbiträde där som satte stopp för skojet.

ACC. N:R M. 12469:7.

En smålandsbonde gick in på apoteket
och frågade: "Är då sanning, att det finns
allting på ett apotek". "Ja, det finns det
nog", sade apoteksbetjänten, han menade
förstås medicin. "Ja skulle välla ha ett
par selaknäppingar, men det finns väl inte"
sade bonden. "Jojo menar", svarade betjänten
och gick ut och skar till ett par sel-
pinnar. Sedan sprang han in och väl
i apotekets ypper. Bonden fick sedan
betala dem efter apotekspriser och det
blev dyra selapinnar. Men bonden måste
för skams skull säga emot vad han
hade beställt, och det blev åt honom de
andra skrattade.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

7.